

saafraat Kjælberetagen er færdig, vil man sætte Stue, første Sal, jo endog saa et Taarn med et høit Spiir ovenpaa den. Loven er altsaa aldeles ikke noget affluttet Hele; den er kun det første Skridt ind paa en ny Bane. Man vil organisere Kirken som en Stat i Staten (Strøm: Ja!). Til at vandre denne Bane kan jeg ikke være med. Jeg troer, at det er forældede Former, hvori man vil organisere det kirkelige Liv; jeg troer, at en saadan Kirkeforfatning vil forqvæle vor politiske Udvikling og forværre den kirkelige; jeg troer, at man stræber efter den af Frygt for Frihed, idet man troer, at Frihed blot kan opløse, men ikke binde. Men jeg er fuldkommen overbevist om, at den Opløsning, man frygter, netop vil tilveiebringes ved en saadan Ordning som paatænkes. Jeg er fuldkommen overbevist om, hvad den ærede 4de Landsstingsmand for 6te Kredts (Strøm) sagde, at Geistligheden vil blive i sødt Majoritet paa en saadan kirkelig Forsamling, og at denne derfor vil og maa blive Udgangspunktet for theologiske Stridigheder og secteriske Adskillelser i Kirken, medens jeg ogsaa er enig med ham i det Stykke, at jeg troer, at det, der for Dieblilket trænges til, og som der for en lang Række af Aar vil trænges til, er Ro og Fred. Naar man nu henviser mig til Grundlovens § 80 og siger: „Naar Du ikke vil gaae ind paa en saadan Forfatning, saa handler Du grundlovstridigt“, saa vil jeg paa ingen Maade nægte, at mine Ansuelser i de Aar, der ere forløbne siden Grundlovens Givelse, have forandret sig noget i denne Retning, og at det Spørgsmaal, der indbefattes i hiin Paragraph, neppe stod mig saa klart dengang, da jeg vedtog den, som nu; men jeg paastaar alligevel, at den Fortolkning, man nu vil gjøre gjældende af § 80 i Grundloven som den eneste rigtige, er eenfaldig. En Forfatning behøver aldeles ikke at være en saadan som den, man paatænker. En Forfatning er ikke Andet end en Organisation, hvorved der gives Kirken Organer til at udtale sig igjennem, men der staaer intetsteds i Grundloven, at Kirken skal have eet Organ, eller at der skal opføres en Forfatningsbygning, der rager op lige til Statens øverste Spidse. Det er nu, fordi jeg tydelig vil betegne min Stil-

ling til de Lovgivningsarbejder, der gaaffe vist staae i Udsigt efter dette, at jeg ikke kan gaae ind paa nærværende Lov. Jeg tilstaaer, at der er Bestemmelser deri, som jeg anseer for henfigtsmæssige, og som jeg troer ville virke gavnlig, og at jeg, dersom det var et affluttet Hele for sig, dersom det var Meningen, at Menighedsraadene fik Lov til at bestaae i en lang Aarrække, som de herved blive til, saa at man klart kunde see, hvad Frugt de vilde bære, inden man begyndte paa nye Tilsetninger og nye Institutioner, vilde jeg upaatvivlelig stemme for Loven, thi jeg er ikke enig med dem, der betragte den med meget stor Frygt. Derimod troer jeg, at man, saafremt man klart er sig bevidst, hvorhen Noget vil føre, ikke skal gjøre det første Skridt, naar man ikke vil gjøre de følgende; thi det er langt vanstelligere at standse midt paa Straaplansen end ved Begyndelsen af den. Derfor stemmer jeg imod Loven.

Beskr. Det er kun ganske ubetydeligt, at jeg har at bemærke; men jeg tør ikke lade være at høre mig i en saaalvorlig Sag som den foreliggende. Jeg skal først vidne, hvad jeg har seet i de Livsforhold, jeg har bevæget mig i. Fra dem er det klart, at et sandt kristeligt Menighedsliv har begyndt at udvikle sig. Jeg anseer det som en Frugt af vor frie Forfatning og af at Mand ligeoverfor Mand nu udtaler langt oprigtigere og inderligere sine Tanker og Ansuelser end tidligere. Derfor kommer ogsaa det, der gjælder Troestlivet, ganske anderledes over Køberne og rammer Hjernerne, end for 10 Aar siden. Jeg kan derfor ikke skjønne andet, end at det var sørgeligt, dersom vi haadte fast eller indsnørede det Frihedsliv, der er i Begreb med at udvikle sig. Jeg troer netop, at det maa have sin fulde Frihed for at kunne bevæge sig. Man seer, at det kirkelige og det kristelige bevæger sig ikke alene livligere i Kirken, men Forholdet mellem Præst og Menighed er virkelig blevet bedre. Der er en gjensidig Tilbøjelighed til Tilslutning, og i Højene virkes der ogsaa for, at det kristelige Liv kan træde klarere og bedre frem. Jeg har Agtelse for, at den høitærede Minister og flere Medlemmer, som see Sagen fra en anden Side, kunne have en anden Ansuelse, men jeg haaber